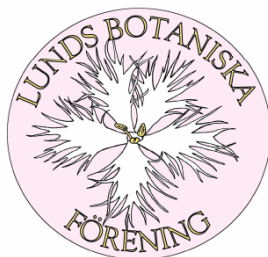

2016-10-08

Till
Malmö stadsbyggnadskontor

Remiss angående bildande av Klagshamnsuddens naturreservat, Malmö kommun

Sammanfattning

Det är mycket angeläget, och sedan ett par decennier på tiden, att Klagshamns udde avsätts som naturreservat. Lunds Botaniska Förening tillstyrker med glädje detta förslag. Skötselplanen är ambitiös och föreningen anser att det bör framgå av reservatsbeslutet att nödvändiga medel avsätts så att målen i planen kan uppnås även på lång sikt. Föreningen tycker att de föreslagna fritidsverksamheterna är motiverade och förlagda till rätt platser. Om ytterligare verksamheter ska beredas plats, vilket bör undvikas, bör deponin väljas i första hand om det kan ske utan störningar på omgivande miljö. Föreningen är positiv till de allra flesta förslagen i dokumenten, men vill lämna några kommentarer nedan (i sidoordning).

Beslutshandlingen och i flera fall även skötselplanen

Sidan 3, syften: De båda syftena, att bevara områdets biologiska mångfald och att nyskapa värdefulla naturmiljöer, verkar vara jämställda. För föreningens del är bevarandet av högst prioritet.

Sidan 3, syften: Ett nytt syfte bör läggas till: att bibehålla vattenkvalitén och förhindra översvämningar i Stora kalkbrottet. Om inte detta syfte uppnås kan kommunen i ett senare skede införa regler för t.ex. utsläpp av dagvatten och den planerade badverksamheten.

Sidan 3, precisering av syften, punkt 1: I denna mening måste ordet fridlysta läggas till. Området hyser bl.a. ett antal orkidéarter, vilka samtliga verkar minska i numerär. Så gjorde man t.ex. i förslaget till naturreservat för Limhamns kalkbrott.

Sidan 3, precisering av syften, punkt 4, m.fl. ställen: Någon stäpp finns inte i Sverige och i Europa bara norr om Svarta havet. I ett stäppområde är den årliga avdunstningen större än årsnederbörden (Nationalencyklopedin). Beslutsfattare och övriga läsare blir inte hjälpta av påhittade begrepp.

Sidan 14, Tabell 1: Ett par av de biotoper som anges är inte definierade och används i andra sammanhang som synonymer. Exempel är ängsmark/buscklädd ängsmark/busckmark och fuktäng/fuktmark. Eftersom begreppen förklaras bättre i skötselplanen bör läsaren hänvisas dit.

Sidan 15, sandmarken väster om ridanläggningen. Delar av detta område, t.ex. söder om paddocken, har utsatts för ett alltför hårt markslitage, vilket har medfört att flera sällsynta arter, som är anpassade till sandiga miljöer, har försvunnit eller är på väg att göra det. Andra delar, främst intill Lertagsdammen där kärrknipproten växer, har vuxit igen så att artens förekomst minskat kraftigt. I den östra delen av området växer den i Skåne mycket sällsynta östersjömaskrosen som måste skyddas. Det finns bara tre moderna fynd i södra Skåne.

Sidan 15 m.fl. ställen, kalkstäpp som liknar alvarmark. Alvar finns i Sverige på Öland och Gotland samt sällsynt i Västergötland. Till begreppet alvar hör inte bara kalksten utan även de växter av olika slag som uthärdar den i många avseenden extrema miljön. Dessa alvarväxter har, möjligen med något undantag, aldrig funnits på Klagshamns udde och kan sannolikt inte spridas dit spontant. Det finns ingen anledning att skriva om en biotop som inte finns i Skåne och inte heller att ”anlägga” en.

Sidan 17, hästverksamheten. Ridningen har vissa positiva effekter, men de är inte så stora som anges i förslaget. Betet finns främst utanför det föreslagna reservatet t.ex. i inhägnade hagar och på strandängar. Flera tidigare beteshagar har tagits ur drift. Gödsellagringen har tidigare eutrofierat omgivande mark genom att lakvattnet har tillåtits rinna bort. Hur den nuvarande gödselhanteringen är organiserad känner föreningen inte till.

Sidan 18, Skäl för beslutet: På flera ställen i förslaget framgår det att de stora naturvärdena ska skyddas men inte här. En mening med innebörden att ”hotade, regionalt sällsynta och fridlysta arter kommer få ett permanent skydd genom reservatsbildningen” måste tillföras.

Bilaga 5: Befintliga parkeringsplatser vid det lilla kalkbrottet och längs Badvägen vid infarten till ridanläggningen bör finnas kvar så att besökande forskare, naturföreningar m.fl. kan parkera i närheten av intressanta växtmiljöer och fågeltorn i reservatets östra del. Enligt bilagan finns det inga parkeringsplatser i reservatets östra del och ridklubbens parkering är enligt en skylt vid infarten inte öppen för allmänheten.

Skötselplanen

Hela naturreservatet ska enligt målen bibehålla sin artrikedom. Flera medlemmar av Lunds Botaniska Förening lade ner mycket tid och kraft på att noga inventera områdets kärlväxtflora inom ramen för projekt Skånes Flora. Resultatet av detta arbete nämns inte i förslagen till reservat och skötselplan. Rapporten, boken Skånes Flora, finns inte med bland referenserna. Fjolårets inventering har många förtjänster med tanke på den korta tid den pågick. Att Skånes Flora och Axén fick olika resultat beror nog mest på att på olika metodik användes. I Axéns rapport finns det en jämförelse med en tidigare inventering, vilken inte är Skånes Flora. Flera av hans välmotiverade förslag till skötsel saknas i skötselplanen.

Sidan 19, igenväxning på öppna marker: Fältskiktet är idag mer enhetligt och högvuxet än för 10-20 år sedan, se figur 7. Krissla, knylhavre och troligen även berggrör är i reservatet igenväxningsarter som tränger undan en mängd andra arter och som därför måste hållas tillbaka på flera ställen. Till de buskar och träd som bör decimeras hör även tysklönn.

Sidan 21, övergripande bevarandemål: Ettåriga och lågvuxna växter konkurreras ut av träd, buskar och högvuxna örter. Det är alltså inte bara förbuskningen som är ett problem. Därför måste öppna ytor för dessa arter säkras, inte bara på sand. När gasledningen anlades dök många ettåriga arter upp, vilket visar att sådana arter sannolikt finns i fröbanken.

Det är viktigt att alla växtplatser med hotade, fridlysta och sällsynta arter karteras noga och blir kända för den personal som ska stå för den praktiska skötseln så att inga onödiga misstag begås.

Ett sådant exempel är smalruta, som vid inventeringen av Skånes flora endast återfanns på två lokaler i Skåne, efter att tidigare ha funnits på betydligt fler ställen. Fastän artens förekomst var känd inom Malmö Stad, försvann den när marken runt Lilla kalkbrottet röjdes. En körväg lades rakt över förekomsten och en stor hög av avverkade buskar placerades alldeles intill.

Ett annat exempel är området orkidéer, vilka samtliga är fridlysta och på tillbakagång. Även för dem är det viktigt med noggrann lokalkännedom, eftersom de växer i flera olika, både öppna och mer slutna, biotoper och eftersom deras numerär varierar mellan åren. Om man sköter ett område på fel sätt eller inte alls, kan det ge upphov till skador på fridlysta arter. Läs mer på <http://www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Fridlysta-arter/>

Sidan 22, längst ner om skyltar. Texten är för övergripande. Skyltar ska bl.a. upplysa om de föreskrifter som gäller i reservatet samt om andra hot mot naturen där, t.ex. förbud mot att plocka växter som dansk iris och orkidéer samt mot nedskräpning. Skyltarna bör placeras vid infarter, parkeringsplatser och vid gränsen till de områden som är undantagna från reservatsbestämmelserna.

Sidan 24, skötsel av ängsmark: Förslaget anger att slåtter ska ske tidigast i mitten av september för att gynna fröspridning. Det låter nog bra men en vettigare strategi är att pröva sig fram, åtminstone i de områden där ettåriga arter saknas. Flertalet av de perenna ängsarterna sprider sig i första hand inte med frön och de gynnas därför inte av sen slåtter. Det kan däremot deras konkurrenter göra, t.ex. invasiva arter som knylhavre.

Sidan 29, kalkstäpp: Texten är förvirrande i detta avsnitt. Om man vill att den tidigare lågvuxna vegetationen ska återkomma är det ett bra mål, men denna var ingen stäppvegetation. Bete med getter är nog en bättre metod än plöjning, vilken verkar omöjlig att genomföra i den mycket steniga marken. Det är tveksamt om man kan anlägga dammar såvida man inte gräver sig ner till grundvattennivån.

Sidan 35, lövskogsmark, skötselåtgärder. Området norr om växthusområdet behöver öppnas upp eftersom orkidén nästrot växer där.

Sidan 36, svartalldunge: I förslaget till reservat står det att dungen ska lämnas till fri utveckling och här att talldungen ska bevaras och dess yta och kvalitet ska säkras. Föreningen håller med om målet fri utveckling vilket innebär att träd som faller av ålder inte ska ersättas. Svartall är ett främmande trädslag som gynnar få av de arter som behöver grovbarkade träd för sin överlevnad. Sådana träd är det ont om i reservatet.

Bilaga D bör kompletteras med en lista över fridlysta arter

Lund den 8 oktober 2016
Lunds Botaniska förening
Åke Svensson
ordförande